

Motion

1983/84:1396

Sven Munke

Offentliga förvaltningars saklighet och opartiskhet

I regeringsformen 1 kap. 9 § stadgas att "offentliga förvaltningar har skyldighet att iakttaga saklighet och opartiskhet". I ett uppmärksammat mål om likalöneprincipen vid lika arbete har arbetsdomstolen i en dom nr 184/83 Mål nr. A 80/83 uttalat som sin mening att "skyldigheten att iaktta saklighet och opartiskhet innefattar dock uppenbarligen inte något åliggande för en arbetsgivare att i alla lägen tillämpa likalöneprincip. Däremot kan väl tänkks att regeln får betydelse exempelvis när det gäller förfarandet som innefattar diskriminering".

Bakgrunden är den uppmärksammade tvisten mellan Helsingborgs kommun och en större grupp kommunalanställda bussförare, vilken visserligen vanns av kårdeparten, bussförarna, men där arbetsdomstolen och kommunen gjorde märkliga uttalanden om hur regeringsformen 1:9 skulle tolkas.

En grupp bussförare i Helsingborg var under 1981 missnöjda med sitt fack, Svenska kommunalarbetareförbundet. De beslöt att lämna förbundet. I stället bildade de en minoritetsorganisation och blev därmed MBL-bara. Helsingborgs kommun och Kommunalarbetareförbundets avdelning i Helsingborg valde då att brännmärka den nya organisationen, Svenska yrkesförareförbundet. Detta skedde genom att de senare inte, i likhet med sina kollegor, fick löneförhöjning vid förhandlingar 1981/82 trots att båda grupperna var bundna av samma avtal. Minoritetsgruppen (Yrkesförareförbundet) begärde förhandling, som blev resultatlös. Kommunen stämde då inför arbetsdomstolen och minoritetsgruppen vann målet. Kårdeparten hade som skäl för likalöneprincipen dels FN:s allmänna konvention av den 10 december 1948, artikel 23 § 2 som säger "Envar har utan åtskillnad rätt till lika lön för lika arbete", dels regeringsformen 1 kap. 9 § som framhåller — offentliga förvaltningar har skyldighet att iaktta saklighet och opartiskhet. — Dessa två sakargument, menade arbetsdomstolen, var inte tillämpliga i målet om inte diskriminering förelåg, vilket faktiskt var fallet. Det var andra skäl som gjorde att kårdeparten, Yrkesförareförbundet, vann målet, vilket dock saknar intresse i detta sammanhang.

Det är angeläget att en regeringsform som 1:9 är så utformad att icke en flexibel tolkning kan praktiseras av kommunalpolitiker med skiftande politisk hemvist och de därmed själva skall kunna avgöra innebörden i eget intresse. Regeringsformen skall med andra ord kunna tillämpas på samma sätt över hela landet och hos olika myndigheter.

Med hänvisning till vad som här framförts yrkas
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att rege-
ringsformens tillämpning skall vara entydig och inte ge utrymme
för olika tolkningar.

Stockholm den 25 januari 1984

SVEN MUNKE (m)